

Efter att ha besökt Kina, Singapore och Sydkorea ett antal gånger (under 2015 och 2016) och där bland annat intervjuat lärare och talat med forskare och politiker i kombination med att jag under fem dygn (mars månad 2017) umgåtts med fem av dessa länders främsta professorer och skolexpertter går det att dra några slutsatser om orsakerna till att de har världens bästa skolor. En sådan är att styrningen av lärarnas undervisning är betydligt tydligare än här hemma.

Med det menas att länderna har en nationell idé (eller ett program) om hur man skapar det bästa tänkbara lärandet och att det är lärarna som ska skapa just detta. När ett land har en sådan gemensam idé som är av didaktiskt slag måste den 1. vetenskap på vetenskaplig grund och ha prövats och utvärderats i några skolor och 2. idén måste gå från centrum (departementet) och ända ut i periferin (det enskilda klassrummet). Vägen dit går via myndigheten, lokala politiker och tjänstemän till rektorer och till sist nå fram till läraren utan varje tänkbart inslag av den sk viskleken. Lärarens praktiska omsättningen av den centrala pedagogiska idén till konkret undervisning måste vara en exakt konsekvens av den ursprungliga idén.

Det är nu möjligt att slå fast, att förutsättningen för att nationella idéer för det bästa lärandet oförfalskad ska kunna konkretiseras som undervisning i det lokala klassrummet är en hel och gedigen styrkedja.

I Sverige saknar vi en nationell idé om det bästa lärandet. Förmodligen har vi 290 olika idéer om hur det bästa lärande ska komma till stånd – dvs lika många som vi har kommuner. Det är förmodligen inte sant eftersom de stora kommunerna har flera förvaltningar och vi har dessutom ett antal fristående skolor som alla hyser egna idéer hur det goda lärandet ska kunna komma till stånd genom undervisning. I det här sammanhanget behöver vi inte säga att den skolpolitik som våra riksdagspartier (gäller samtliga) representerar har ingen idé alls om relationer mellan kunskap om lärare och dess konsekvenser för undervisningen. Skolverket är den myndighet som ska tolka Regeringens intentioner med skolan men då sådana saknas blir uppgiften egentligen omöjlig. Dessutom deklarerar Skolverket att de är en myndighet och en sådan ska inte styra – bara ge allmänna råd.

Konsekvensen blir att just kommunerna eller de fristående skolorganisationerna själva står med uppgiften att 1. ta fram en idé om lärandets mysterium som bygger på kunskap om hur eleven lär det de ska i skolan och 2. utforma en undervisning som bygger på kunskaper om lärandet och få detta att genomsyra hela organisationen.

Styrning kräver alltid kunskap – om man vill nå högt uppsatta mål. Kvaliteten, dvs den kunskap som ligger till grund för styrningen av skolan i kommunen eller inom de fristående skolorganisationerna, är avgörande för kvaliteten i lärandet, särskilt i länder där den centrala styrningen är svag.

Den kurs och de workshops som är aktuell på Visingsö vänder sig i steg 1 till förvaltningschefer, skolchefer och områdeschefer av det skälet att det är på den här nivån som styrningen tar sin början (oavsett vem det är som initierat en ny pedagogisk idé). I steg två ska en liknande kurs och workshop erbjudas rektorer och i en steg 3 är det (förste)lärarnas tur. Tanken är att kommunen ska erbjudas ett sammanhängande kunskapspaket där alla nivåerna i styrkedjan finns med. Målet är att skapa en samsyn i det pedagogiska arbetet där undervisning och lärande vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den yttersta konsekvensen bör bli en bättre skola när det gäller måluppfyllelsen och jämlikheten.

Ofta är det omöjligt att tala om EN pedagogisk idé som ska genomsyra och styra en hel skola, skolorna i en kommun eller i ett helt land (som till exempel Kina). De flesta vet att det är omöjligt hur

mycket vi än talar om Montessori, Dewey, Piaget, Vysotskij eller Karlsson. En pedagogisk idé är inte detsamma som en teori eller en metod för undervisning. I vårt sammanhang talar vi om att en gemensam eller kollektiv idé om undervisning och lärande måste utgå från antaganden som att alla elever lär på olika sätt och att skolans uppgift är att studera, analysera och beskriva dessa olikheter. Det är först när lärare vet hur eleven lär sig som de kan välja abstraktionsnivån i undervisningens innehåll och vilken metod de ska använt för att locka eleven in i lärandet.

Den pedagogiska idén är således att lärare måste veta hur eleverna lär sig i skolan och anpassa undervisningen efter den kunskapen. (Om lärare *inte* vet hur eleverna lär sig – vad anpassar de då undervisningen efter för kriterier?).

Styrning blir nu en fråga om att få hela organisation att söka efter olikheterna i lärandet, ge stöd åt forskande lärare som studerar lärandet, arrangera seminarieliknande fortbildning för lärare där den lokala forskningens resultat presenteras, granskas och omvandlas till pedagogiska handlingar. Dessa resultat ska sedan implementeras i klassrummen som undervisning på vetenskaplig, systematisk, grund.

Tomas Kroksmark
Professor Emeritus
2017-05-13

